

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਆਜਿਦ ਸੋਚ

ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਫੈਸਲੇ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 10 ਲੱਖ 77 ਹਜ਼ਾਰ
ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ
‘ਮੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ’ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ
ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ
ਕਿ ਪੌਣੇ 11 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ
ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ
ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਡਿਊਟੀ
ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ
ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਛੇ
ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ
ਮਹੀਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਕੂਲ
ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦਾ ਸਰਲੀਕਰਨ
ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਜ਼ਾਰਤੀ ਫੈਸਲੇ
ਗਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 15
ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ‘ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ
 ਦੀ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਲਗਪਗ
 ਸਾਰੇ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਆਮ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਹਾ-
 ਪੱਖੀ ਅਸਰ ਪਾਉਣਗੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਰਾਕ
 ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਕ ਕਰੋੜ
 42 ਲੱਖ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ 'ਸਮਾਰਟ ਰਾਸ਼ਨ
 ਕਾਰਡ ਯੋਜਨਾ' ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ
 ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ
 ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਹਿੱਸਾਬ
 ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਪੰਜ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕਣਕ ਮਿਲ
 ਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਣਕ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਯੋਗਦਾਨ 40 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ 26 ਫੀਸਦੀ ਚੌਲ ਵੀ
ਇੱਥੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ 1.53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ।
ਕਾਬਿਲੇਗੱਠ ਹੈ ਕਿ 1960 ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ
ਨੂੰ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਰਾਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹੀ
ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ
'ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ
ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ
ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ
ਸਿਸਟਮ ਵੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਤਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ
ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ‘ਚ
ਵਾਧਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਫੌਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ
ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ
ਚਿਰੋਕਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ
ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਬਲ ਸੈਨਾ,
ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 74 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬੀਐਸਐਂਡ, ਕੇਂਦਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ, ਸੀਆਰਪੀਐਂਡ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ
ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ

ਤਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਤਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ 'ਚ ਤਾਕਟਹੇਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇਹਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਢਾ. ਸੀਮ ਰਾਈ ਅੰਬੇਡਕਰ ਕੋਵਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੀ ਨਿਰਮਾਤਾਂ ਹੋਣੀ ਬਲਕਿ ਉਹ ਇਕ ਨਵੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਭਾਰਤ ਸਿਰਜਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵਿਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਨਸ਼ਲ ਦੇ ਮਾਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਗਲਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਏ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

‘ਚ ਜਾਤਾਂ’ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅੱਗੇ ਬੈਠਦੇ ਸਨ ਤੇ ਦਿਲਿਤ
 ਆਰਥਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕੁਟੁਮ਼ਬ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠਦੇ
 ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਅਖਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ‘ਚ
 ਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਜਾਤ ਦੇ ਬੰਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
 ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਦੇ ਰਿਵਾਜ਼ੇ
 ਹਰ ਵੀ ਬੈਠਣਾ ਪੈਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ਤਾਂ
 ਅਧਿਗਾਏਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ
 ਹੋਈ। ਕਾਰੀ ਕਾਰੀ

ਬੁਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਬਈ (ਹੁਣ ਮੁੰਬਈ) ਦੇ ਅਲਫਿਨਸਟੋਨ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਮਏ (ਪੱਲੀਟੀਕਲ ਸਾਈਂਸ) ਤੇ ਐਮਏ (ਇਕਨੋਮਿਕਸ) ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਿੱਗਜ ਜਸਪੇਂਦਰਜੀ ਟਾਟਾ (ਟਾਟਾ ਗੁਰੂਪ ਦੇ ਬਾਨੀ), ਦਾਤਾਭਾਈ ਨੌਰਜੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਗੰਗਾਪਰ ਤਿਲਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਹੀਰੇ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ, ਸੰਜੇ ਦੌਤ ਅਤੇ ਸ਼ਰਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ
ਸਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ
ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਢਾਈਲਾਂ ਚਲਾ-ਚਲਾ ਕੇ ਜੋਰ
ਲਾਲ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ
ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਦੱਸਿਆ। ਦੋ ਗਤਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੇਲਵੇ
ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਕੱਟੀਆਂ।

ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਬੰਬਈ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਕ ਅਖਬਾਰ 'ਮੁਕਨਾਇਕ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਆਰੰਭੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤਵਾਸੀਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਲੋਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੰਤਰ ਦਿੱਤੇ ਐਸੂਕੇਟ (ਪੜ੍ਹੋ), ਐਜੀਟੇਰ (ਵਿਰੋਧ ਕਰੋ), ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ ਇਕਜੂਟ ਹੋਵੋ)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਵੇਟਿੰਗ ਫਾਰ ਵੀਜ਼ੀ' ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

-ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
(ਜਿਤਾ ਚੌਥੇ ਸੰਪਤੀ ਅਤਿਕਾਰ ਵਾਡੀਵੱਡ)

ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ

ਸੌਲੇ 'ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਤੇਂਗਨੇਉਪਲ (ਮਨੀਪੁਰ) ਜ਼ਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੌਹੋਰ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ (ਐਸੈਡੀਪੀਏ) ਚਿਗਯਾਮ ਅਨੰਦ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਰਿਕਿਤ ਰੂਪ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇ ਸ਼ਕੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ ਕੌਤਾ ਗਿਆ ਸਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇਂਗਨੇਉਪਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੋਂ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਭਤੁਰਾ ਸਾਂਧਦਿਆਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਰਹਿਓ ਲਗਾ ਦੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਰ ਕਾਲਜ ਨੇੜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸ਼ਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕੀਆਂ ਪਾਰਾਤੀ ਪਾਰਾਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਆਮਲੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸਿਸਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਭੀੜ ਨੇ ਮੌਰੇ ਥਾਣੇ ਪਾ ਪਿਗਾਓ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਭੀੜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਟਾਇਆ। ਓਧਰ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਰੋਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਂਗਰੇਸ ਦੀ 'ਬਾਰਤ ਜੋੜੇ ਨਿਆਏ ਯਾਤਰ' ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਰਾਹਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜੋੜੇ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਰੀਂ ਬਿਖਿਅਤੀ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਵਿਗਾੜਨ ਆਏ ਹਨ। ਯਾਦ ਹੋ ਕਿ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਕਰ ਸੰਕਰਾਂਤੀ ਦੇ ਦਿਨ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 'ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਨਿਆਏ ਯਾਤਰ' ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਬੋਬਲ ਤੋਂ ਰੂਕੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯਾਤਰਾ ਜਿਸ ਰਾਹ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਰੇਸ ਰਾਹ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਪੁਰਸ਼, ਐਂਤਤਾਂ ਤੋਂ ਹੋਂਦੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਉੱਤੇ ਛੁਲਾ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਬਗਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

A photograph showing a man in a light-colored shirt with dark spots and blue jeans walking away from the viewer on a dirt road. He is wearing a green beanie. In the background, several other people are walking in the same direction. The scene appears to be outdoors in a rural or semi-rural area.

A group of children are playing in a dusty, open field. One child in a green shirt and red pants is in the foreground, while others are scattered across the background. The ground is dry and dusty, kicking up small clouds of dust as they move.

ਘਾਤ ਹਿਸਕ ਜੀਜਾ ਹੈ। ਰਸਾ 'ਤੇ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅੱਠਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿੱਸਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਿਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਵਾਈਏ ਨਾਕਾਮੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿਟਾਈ-ਰਟਾਇਆ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਝੜੀਦੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦਾਵਾਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸੱਭਾਂਚ ਕੁਝੀ ਤੇ ਮੈਡੇਈ ਵਿਚਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਿਸਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਸਬੰਧੀ ਸੰਜ਼ੀਦਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਗਲਤਤਹਿਮੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਢੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਸੌ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਚੁੱਪੈ ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਵੇਂਬੀਆ ਹਰਕ ਨੂੰ ਚੁਭਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਹਿ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਮੱਝੌਤ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਮਹਿਜ਼ ਵਿਖਾਵਾ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੁਹਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਐਂਫ਼ਡਾਈਆਰ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਾਗੀ ਅਸਲਖਾਂ ਨੇ 'ਚੋਂ ਹਿਖਿਆਰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਿਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਲੁੱਟੇ ਹਿਖਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਗ਼ਮੰਡਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਜਿਸ ਮੁੜੋ

ਲੋਕਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਕਲੰਕ ਧੋਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿ
ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਾ
ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸੰਦੂ
ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨ
ਅਗਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌੜ
ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ
ਦੀ ਰੋਕਬਾਮ ਬਾਬਤ ਬਣ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਧੀਆਂ 'ਤੇ
ਅਤੇ ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਦੇ
ਇੱਛਾ ਜਤਾਈ। ਭਾਰਤੀ
ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਸੀ ਅਤੇ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ
ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ
ਲੋਕਗਲ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ
'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਵੇਂ ਆ
ਨਿਯਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ
ਦੀ ਬਣਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ
ਖਾਹਿਸ਼ ਦੇ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ,
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗੋਲ
ਬਹਾਲਾਸ, ਬਰਨਈ, ਰ
ਹੈਤੀ, ਪਲਾਊ ਅਤੇ ਸੁ
ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ
ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਵੇਚ
ਗਾਂ ਨੂੰ
ਉਹ
ਖਿਲਾਫ਼
ਕਰਨਾ।
੫ ਭਾਰਤ
ਤਸ਼ਦਦ
ਸਾਰੀਆਂ
ਪੀ ਪਾਈ
ਤਾਮੇ ਦੀ
ਵਿਧਾਨ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਪ੍ਰੋਫ਼ਟਾ ਕੀਤੀ ਸੌ। ਹਿਰਾਸਤੀ
ਤਸ਼ਦਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ
ਜੁੜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਮੁਖਾਤਿਥ ਹੋਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ
ਛੋਜਾਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ
ਧਾਰਵਾਂ ਦੀ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦੀ
ਬਜਾਏ “੩੧” ਦੀ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ
ਵਿਆਪਕ ਤਸ਼ਦਦ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਆਪਣੇ ਆਪ
ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਬੇੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਉਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਜ਼ਿੱਠਣ ਦਾ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ, ਪੀੜਤਾਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਤੇ
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ;
ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ
ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਗਰ ਤੇ ਬਾਮੈਕਾ
ਜਾਂਚ ਤੇ ਪੁੱਛ ਪਤਤਾਲ ਦੇ
ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ
ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ
ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਰੋਪੀਅਨ
ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੇਸ਼ਲ ਨੇ
ਜੇਹੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਮਾਮਲੇ (2015)

ਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖੀ
ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਅਨੀਕਰਨ
ਕ ਮਾਰੀਆ
ਹੈ, ਇਹ
ਪੱਧੇ ਦਮਘੜ੍ਹ
ਤ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਜਮੀਨ ਦੀਆਂ
ਗੁਣਾਈ
ਸ ਦੇ ਧੁਰ
ਅਹਿਸਾਸ ਭਰ
ਦੇ ਹੋ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁੜਲਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਾਨ
ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਕਾਰਗਰ ਹੋ
ਸਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਮਿਸਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਸਾਰਬਕ ਕਾਰਗਰ ਅਮਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤੱਤਾ
ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਨੀਲ
ਬਤਰਾ (2017), ਫਰਾਸਿਸ ਕੌਰਾਲੀ
ਮੁਲੀਨ (1981), ਭੀਕੇ ਬਾਬੂ
(1997), ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
(2012), ਸ਼ਬਨਮ (2015),
ਕੌਰੈਸ਼ ਪੁੱਟਾਸਵਾਸੀ (2017),
ਅੰਤੀ ਸਿੰਘ (2018) ਦੇ

ਲੁ ਯੱਥੁ ਅਤੇ
ਗਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਸੋ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ
ਪ ਵਿਚ
ਫ ਸਮੀਕਿਰ
ਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ
ਨੇ, ਵਿਧਾਨਕ
ਤੋਂ ਨਿਆਏਕ
ਹੀ ਕੋਈ
ਹੈ। ਤਸ਼ਦਦਿ
ਬਣਾਉਣਾ
ਤ ਦੀ
,

ਅਤੇ
ਦੀ ਸਾਂਝੀ
ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਤੂੰ
ਸਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
ਟਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ
ਜੂਲ ਕੇ ਕੰਮ
ਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਬਣਾਉਣ
ਆਪਣੇ ਆਪ
ਾਂ ਅਤੇ
ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ
ਕਾਂ ਦੇ
ਆਂ ਦੀ ਇਸ
ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ
ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ
ਹੀ ਸਰਬਉਚ
ਕਾਹੂੰਨ
ਨੂੰ ਭਰਨ ਅਤੇ
ਅਧਿਕਾਰ
ਆਂ

ਨਾਬਾ ਨਾਗਾਇਣਨ (2018) ਅਤੇ
ਰੈਮਿਲਾ ਬਾਪਰ (2018) ਸ਼ਾਮਲ
ਹਨ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਤਿ
ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਆਪਣੀਆਂ
ਈਜ਼ਜੀਆ ਦੀ ਹਿਗਾਸਤ ਵਿਚ
ਤਸ਼ਦਦਿ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ
ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਬੋਕਿਰਕ ਘਾਣ
ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਹੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ
ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੰਵੰਦਨਸ਼ੀਲ
ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਬੋਂਡ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ
ਸਕਦਾ। ਆਲਮੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤ
ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਇਸ ਦੇ ਉਸ
ਲੋਕਗਾਜੀ ਭਵਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਟਿਕੀ
ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ
ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਕੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਣ ਮਿਲਦਾ
ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ
ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਸ਼ਦਦਿ ਵਿਰੋਧੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਤਰਕ ਹਰ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ
ਮਕਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ: ਕੀ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਕੀਦੇ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ,
ਗਣਧਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਸਦੀਕ
ਕਰਨਗੇ? ਅਗਾਂਹ ਵਧਦੇ ਇਸ
ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਲਚਕ ਦੀ ਪਰਖ ਇਸ
ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ
ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ
ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ
ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ
ਫਰਜਾ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਨਹੀਂ।

ਲੋਖਕ ਸਾਬਕਾ ਕਾਹੂੰਨ ਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਹਨ।

• विचार क्रान्ति अभियान, शनिकुआ, हरिद्वार (भारत)

• 011-4024-2222/23/24/25/26/27/28/29

Published, Printed and Owned by Anil Kumar Garg, Published at Street No-11, Mansahia Colony, Near Grewal Filling Station, Sangrur, Punjab State, Pin-148001, Printed at- Tejas Printers, Opposite Government High School, Patiala Cantt., Dhamamra Road, Patiala, Punjab, India.

ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੌਬਾਇਲ ਨੰਬਰ 79860-87886'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ।

